

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.03.1963, sp. zn. 7 Tz 20/64, ECLI:CZ:NS:1963:7.TZ.20.1964.1

Číslo: 32/1964

Právní věta: I. Omezení podle § 59 odst. 2 tr. zák. mohou směřovat pouze k tomu, aby se podmíněně odsouzený zbavil návyků, které byly příčinou nebo podmínkou trestného činu, případně, aby takové jednání omezil. Takováto omezení proto nesmí mít takovou povahu, že se jimi v podstatě nahrazuje trest zákazu činnosti. Zákon sice blíže tato omezení nestanoví, avšak tak jako je na jedné straně zřejmé, že taková omezení nesmějí záležet v tom, aby podmíněně odsouzený něco konal (s jednou výjimkou náhrady škody), nelze na druhé straně vyslovit zákaz nějakého konání absolutně. Při úvahách o tom, jaká omezení ve smyslu § 59 odst. 2 tr. zák. mají být pachateli trestného činu uložena, musí soud mít na zřeteli též, aby uložená omezení bylo možno kontrolovat nejen soudem, ale i společenskými organizacemi, orgány národního výboru, orgány bezpečnosti, občany apod.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.03.1963

Spisová značka: 7 Tz 20/64

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Trest odnětí svobody podmíněný, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 58 odst. 1

§ 59 odst. 1

§ 59 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 32/1964 sb. rozh.

I. Omezení podle § 59 odst. 2 tr. zák. mohou směřovat pouze k tomu, aby se podmíněně odsouzený zbavil návyků, které byly příčinou nebo podmínkou trestného činu, případně, aby takové jednání omezil. Takováto omezení proto nesmí mít takovou povahu, že se jimi v podstatě nahrazuje trest zákazu činnosti. Zákon sice blíže tato omezení nestanoví, avšak tak jako je na jedné straně zřejmé, že taková omezení nesmějí záležet v tom, aby podmíněně odsouzený něco konal (s jednou výjimkou náhrady škody), nelze na druhé straně vyslovit zákaz nějakého konání absolutně.

Při úvahách o tom, jaká omezení ve smyslu § 59 odst. 2 tr. zák. mají být pachateli trestného činu uložena, musí soud mít na zřeteli též, aby uložená omezení bylo možno kontrolovat nejen soudem,

ale i společenskými organizacemi, orgány národního výboru, orgány bezpečnosti, občany apod.

II. Ustanovení § 60 odst. 1 tr. zák. nepřipouští, aby v průběhu zkušební doby mohl soud vyslovit, že se podmíněně odsouzený osvědčil ve zkušební době. Takovéto rozhodnutí může soud učinit až po uplynutí celé zkušební doby.

V průběhu zkušební doby může soud pouze vyslovit, že se podmíněně odložený trest odnětí svobody vykoná.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 31. 3. 1963 - [7 Tz 20/64](#))

Okresní soud v Šumperku rozsudkem z 8. 6. 1962 sp. zn. 3 T 97/62 uložil obžalovanému za trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zák. podmíněný trest odnětí svobody s tím, že se obžalovanému zakazuje požívat jakékoli alkoholické nápoje jako podmínka jeho osvědčení se ve zkušební době.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ruší tento rozsudek ve výroku podle § 59 odst. 2 tr. zák. a sám vyslovil, že se obžalovanému ukládá, aby se ve zkušební době zdržel nadměrného požívání alkoholických nápojů zejména v hostincích a na jiných veřejných místech.

Z odůvodnění:

Pravomocným rozsudkem okresního soudu v Šumperku ze dne 8. 6. 1962 sp. zn., 3 T 97/62 byl obžalovaný uznán vinným trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 1 písm. b), odst. 1 tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustil tím, že dne 21. 3. 1962 v podnapilém stavu v hostinci v obci R. hrubě urazil tajemníka MNV a vyhrožoval mu ublížením na zdraví a zabitím pro výkon jeho funkce a stejně tak postupoval i vůči členů PSVB, když tento orgán vůči obžalovanému v hostinci zakročoval.

Za to byl obžalovaný odsouzen k trestu odnětí svobody na 8 měsíců, který byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen se stanovením zkušební doby na 3 roky. Současně bylo ve smyslu ustanovení § 59 odst. 2 tr. zák. vysloveno jako podmínka osvědčení se, že se obžalovanému zakazuje požívat jakékoliv alkoholické nápoje.

Proti tomuto rozsudku podal předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona, ve které vytýká, že pokud jím bylo obžalovanému jako podmínka osvědčení se uloženo, že nesmí požívat jakékoliv alkoholické nápoje, byl porušen zákon v ustanovení § 59 odst. 2 tr. zák.

V této souvislosti napadl předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona i usnesení téhož soudu ze dne 23. 9. 1963 sp. zn. 3 T 97/62, jímž bylo rozhodnuto, že se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil, s tím, že v tomto případě okresní soud porušil zákon v ustanovení § 60 odst. 1 tr. zák.

Skutková zjištění v rozsudku uvedená jsou ve shodě s výsledky řízení, okresní soud z nich vyvodil i správné závěry o vině a trestu odnětí svobody včetně jeho podmíněnosti. V rozporu se zákonem je však výrok o tom, že se podmíněně odsouzenému zakazuje požívat jakékoli alkoholické nápoje se zdůrazněním, že toto je podmínkou osvědčení se.

Přiměřená omezení, jež soud může podmíněně odsouzenému ve smyslu ustanovení § 59 odst. 2 tr. zák. uložit, je třeba volit tak, aby vytvořila podmínky k vedení řádného života pracujícího člověka podmíněně odsouzeným. Má jít především o taková omezení, která mohou vést k odstranění příčiny nebo podmínky spáchaného trestného činu. Omezení podle § 59 odst. 2 tr. zák. mohou směřovat pouze k tomu, aby se podmíněně odsouzený zbavil návyků, které byly příčinou nebo podmínkou

trestného činu, případně aby takové jednání omezil. Při tom je třeba volit taková omezení, která jsou kontrolovatelná i se strany společenských organizací spoluobčanů, občanských výborů, orgánů bezpečnosti apod.

Je tedy v rozporu se zákonem uložení absolutního zákazu požívat alkoholické nápoje, jak v daném případě učinil okresní soud. Absolutní omezení v té formě, jak je stanovil okresní soud, je běžnými prostředky velmi těžko kontrolovatelné. Takové omezení mohlo by být i nesplnitelné (podmíněně odsouzený by nesměl uhasit žízeň ani přiměřeným množstvím piva) nebo by vedlo v některých případech k absurdnosti. Soud by pak při rozhodování podle § 60 odst. 1 tr. zák. o tom, zda se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil, musil vyslovit, že nevyhověl uloženým podmínkám a proto se trest vykoná.

Okresní soud proto vzhledem ke shora uvedenému mohl ve smyslu ustanovení § 59 odst. 2 tr. zák. s ohledem na povahu a příčiny spáchaného trestného činu např. vyslovit, že se podmíněně odsouzenému ukládá, aby se zdržel nadměrného požívání alkoholických nápojů zejména v hostincích nebo na veřejných místech., Pokud však okresní soud vyslovil, že se obžalovanému zakazuje požívat jakékoliv alkoholické nápoje, což se tím stalo podmínkou osvědčení se, porušil zákon v ustanovení § 59 odst. 2 tr. zák.

Okresní soud porušil zákon i v souvislosti s tím, když po uplynutí jednoho roku zkušební doby prováděl příslušná šetření o chování podmíněně odsouzeného a po obdržení v podstatě příznivých zpráv o chování podmíněně odsouzeného za první rok zkušební doby rozhodl pravomocným usnesením ze dne 23. 9. 1963 č. j. 3 T 97/62-29 po předchozím souhlasu okresního prokurátora v Šumperku s postupem podle ustanovení § 330 odst. 4 tr. ř. v neveřejném zasedání, že se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil (§ 60 odst. 1 tr. zák.).

Rozsudek okresního soudu, jímž byl obžalovaný odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody na zkušební dobu tří let, se stal pravomocným dne

17. 6. 1962, takže zkušební doba běží do 17. 6. 1965.

Podle ustanovení § 60 odst. 1 tr. zák. soud v případě, že podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví, že se osvědčil; jinak rozhodne, a to v případě již během zkušební doby, že se trest vykoná. Z toho jasně vyplývá, že během zkušební doby může být v uvedeném směru rozhodnuto pouze v těch případech, kdy se podmíněně odsouzený neosvědčil a proto přichází v úvahu nařízení výkonu trestu původně podmíněně odloženého, však rozhodnout, že se podmíněně odsouzený osvědčil, lze až po uplynutí celé zkušební doby stanovené podle § 59 odst. 1 tr. zák.

V daném případě mohlo být tedy o osvědčení se podmíněně odsouzeného za podmínek, že vedl ve zkušební době řádný život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, rozhodováno až po 17. červnu 1965. Učinil-li tak okresní soud předčasně, porušil zákon v ustanovení § 60 odst. 1 tr. zák.

Proto Nejvyšší soud vadná rozhodnutí v potřebném rozsahu zrušil a vzhledem k tomu, že skutkový stav byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a ani jinak nebylo třeba žádného došetřování, rozhodl sám ve věci ve smyslu ustanovení § 271 odst. 1 tr. ř.